

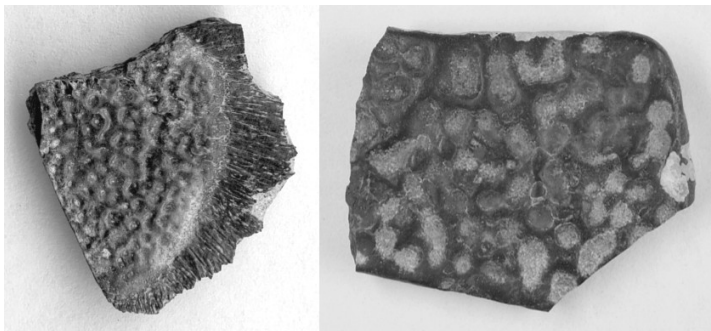
Terciarne želve v Sloveniji – nove najdbe in spoznanja

Matija Križnar *, Jure Žalohar in Tomaž Hitij

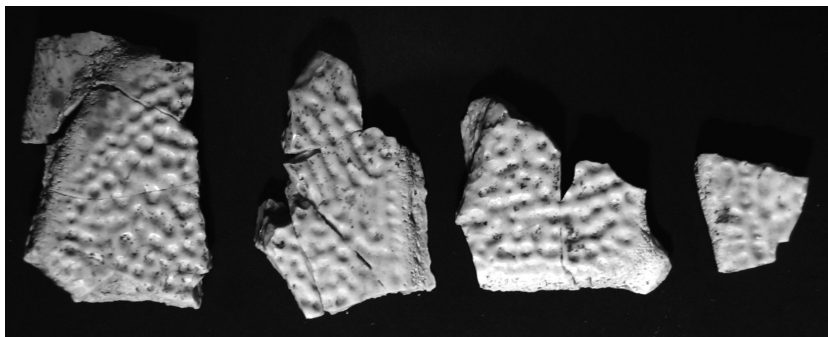
Nove najdbe

Fosilni ostanki želv so v Sloveniji dokaj redki. Najbolj znane so najdbe iz zasavskih odprtih kopov premoga, kjer so naleteli na dobro ohranjene dele oklepov (Jurkovšek & Kolar-Jurkovšek, 1994). Vse najdbe so oligocenske starosti (zgornji oligocen, srednji egerij). Ostalih najdb iz terciarnih plasti skoraj nismo poznali. Križnar (1998) je poročal o novi najdbi želvjih ostankov iz Zasavja, vendar brez natančne določitve (ne pripada pa rodu *Trionyx*).

Nove ostanke miocenskih želv smo našli v okolici Moravč, natančneje pri Drtiji in pri Soteski (peskokop „Tomc“). Najdeni so bili posamezni deli oklepov in pripadajo rodu *Trionyx* (slika 1. in 2.). Poleg želvjih ostankov so v istih sedimentih (spodnji miocen) našli tudi različne zobe sesalcev in spodnjo čeljust dinoterija.

slika 1: Ostanke oklepa želve *Trionyx* cf. *triunguis* iz Drtije pri Moravčah.
(foto in zbirka: M. K. (levo) in Jure Žalohar (desno))

slika 2: Ostanke oklepa želve *Trionyx* cf. *triunguis* iz peskokopa „Tomc“ pri Moravčah.
(foto in zbirka: Tomaž Hitij)

Nova spoznanja

Avstrijski paleontolog dr. Karl Hans-Volker, specialist za fosilne želve, je pred nekaj leti opravil revizijo fosilnih želv shranjenih v nekaterih avstrijskih in nemških zbirkah. Med njimi so se nahajali tudi ostanki, ki sta jih opisala Jurkovšek & Kolar-Jurkovšek (1994). Temeljita analiza je pokazala, da svi ostanki zasavskih nahajališč iz rodu *Trionyx* pripadajo vrsti *Trionyx triunguis* FORSKAEL, 1775. Tudi nove najdbe iz Moravč po vsej verjetnosti pripadajo isti vrsti, saj se vrsta pojavlja od oligocena do danes, in je bila edina predstavnica rodu, ki je živel tu v miocenu. Nekaj ostankov želv so našli tudi v miocenskih palsteh Tunjškega gričevja, vendar so ostanki še v preparaciji.

Literatura:

Karl, Hans-Volker (1998): Zur Taxonomie der känozoischen Weichschildkröten Österreichs und Deutschlands (Trionychidae: Trionichinae). Mitt. Geol. und Paläont. Landesmuseum Joanneum, Heft 56, pp. 273-328, Graz.

Karl, Hans-Volker (1999): Die Zoogeographie der Känozoischen Weichschildkröte *Trionyx triunguis* FORSKÄL 1775 (Testudines: Trionychidae). Joannea Geol. und Paläont., 1, pp. 27-60, Graz.

Gross, Martin (2002): Aus der paläontologischen Sammlung des Landesmuseums Joanneum – Die fossilen Schildkröten (Testudines). Joannea Geol. und Paläont., 4, pp. 5-68, Graz.

Jurkovšek, Bogdan & Kolar-Jurkovšek Tea (1994): Fosilne želve v Sloveniji. Geologija, knjiga 36, str. 75-93, Ljubljana.

Križnar, Matija (1998): Nova najdba fosilne želve iz Zasavja. Društvene novice , L. XV., št. 18, str. 9-10, Tržič.

*M. KRIŽNAR, Godešič 134, 4220 Škofja Loka, e-mail: matija.paleo@siol.net